

ГОМЕЛЬСКИ УНІВЕРСІТЭТ

ГАЗЕТА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 11 (798)

Аўторак, 2 красавіка 1991 г.

Газета заснавана ў верасні 1989 года

Выходзіць раз у тыдзень

Цана 3 кал.

ШЫРАЦА НАВУКОВЫЯ СУВЯЗІ

Усё часцей вучоныя нашага ўніверсітэта выязджаюць за мяжу для ўдзелу ў міжнародных канферэнцыях і сімпозіумах, для ўстаўлення творчага супрацоўніцтва. На працягу сакавіка ў Англіі знаходзіліся рэктар ГДУ член-карэспандэнт АН БССР, прафесар Л. А. Шамяткоў і загадчык кафедры беларускай літаратуры прафесар У. В. Анічэнка. Першы з іх выступіў з лекцыямі, расказаў аб дасягненнях Гомельскай алгебраічнай школы. Шмат карысных сустрэч адбылося і ў У. В. Анічэнка.

Зусім нядаўна з замежнай камандзіроўкі вярнуліся прарэктар па навуковай рабоце прафесар А. М. Сердзюкоў і загадчык навукова-даследчага сектара кандыдат фізіка-матэматычных навук Г. С. Міцюрэч. Яны наведалі Інстытут фундаментальных тэхналагічных даследаванняў Польскай Акадэміі навук, дзе заключылі дагавор на пяцігадовы тэрмін аб навуковым супрацоўніцтве і падпісалі рабочую праграму на бягучы і наступны гады. Супрацоўніцтва польскіх і гомельскіх вучоных будзе ажыццяўляцца ў галіне ланцужага генэрацыі гука з прымяненнем персанальных ЭВМ навейшага пакалення. Прадугледжаны таксама абмен вопытам работы, інфармацыяй аб дасягненнях у галіне падрыхтоўкі высокакваліфікаваных кадраў, навуковымі публікацыямі, навуковай і даведчнай літаратурай, вучонымі і спецыялістамі для сумесных навуковых даследаванняў, чытання лекцый, правядзення кансультацый.

УШАНАВАЛІ ЮБІЛЯРА

Чарговае пасяджэнне кафедры палітэканоміі было няпланавым. На гэты раз яе члены сабраліся да таго, каб павіншаваць дацэнта Г. Д. Ветлугаева з нагоды 50-годдзя з дня нараджэння. У яго адрас было выказана шмат цёплых слоў і шчырых пажаданняў. Інструктар гаркома КПВ В. Н. Бабовіч уручыла юбіляру Ганаровую граматы гарадскога камітэта партыі, якой ён удастоены за плённую, творчую работу па падрыхтоўцы спецыялістаў і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці горада. Г. Д. Ветлугаеў узнагароджаны таксама Ганаровай граматай універсітэта і падзячнай граматай абласной арганізацыі таварыства «Веды». Іх уручылі яму в. а. рэктара М. В. Селькін і адказны сакратар універсітэцкай арганізацыі таварыства «Веды» В. І. Старакожава.

28 сакавіка адбылося чарговае пасяджэнне Вучонага савета ўніверсітэта. Зацверджаны лаўрэаты традыцыйных Скарынаўскіх чытанняў. Імі сталі: прафесар геалагічнага факультэта В. А. Вахрушаў — за даведчны дапаможнік «Рудныя матэрыялы вывержаных метамарфічных парод», загадчык кафедры матэматычных праблем кіравання прафесар І. В. Максімей — за манаграфію «Імідзавыя мадэліраванне на

НА ВУЧОНЫМ САВЕЦЕ

ЭВМ», загадчык кафедры агульнай фізікі дацэнт Д. Р. Ліп — за цыкл работ «Фізіка-хімічныя аспекты тэхналогій атрымання слоістых металапалімерных матэрыялаў», загадчык кафедры вышэйшай матэматыкі дацэнт У. М. Семянчук — за цыкл работ «Класіфікацыя фармацый», кандыдат геалагічна-мінералагічных навук Г. А. Сер-

бін з геафака — за манаграфію «Мінеральныя воды паўднёва-усходняй Беларусі» /сумесна з А. В. Кудзельскім/. На дакладу дэкана І. П. Трацэўскага абмеркавана пытанне аб падрыхтоўцы навукова-педагагічных кадраў на эканамічным факультэце. Загадчык кафедры фізічнага выхавання В. А. Каляда і

старшыня прафкома студэнтаў Н. І. Колтышава, старшыня прафкома Г. І. Варатніцкі прайнфармавалі аб выкананні комплекснай праграмы «Здароўе». Вучоны савет зацвердзіў перспектывны план падрыхтоўкі доктарскіх дысертацый. Па конкурсу на вакантныя пасады выбраны прафесарскія выкладчышкі састаў і прыняты прадстаўленні аб прысваенні вучоных званняў.

НАРАДА ГРАМАДАЗНАўЦАў

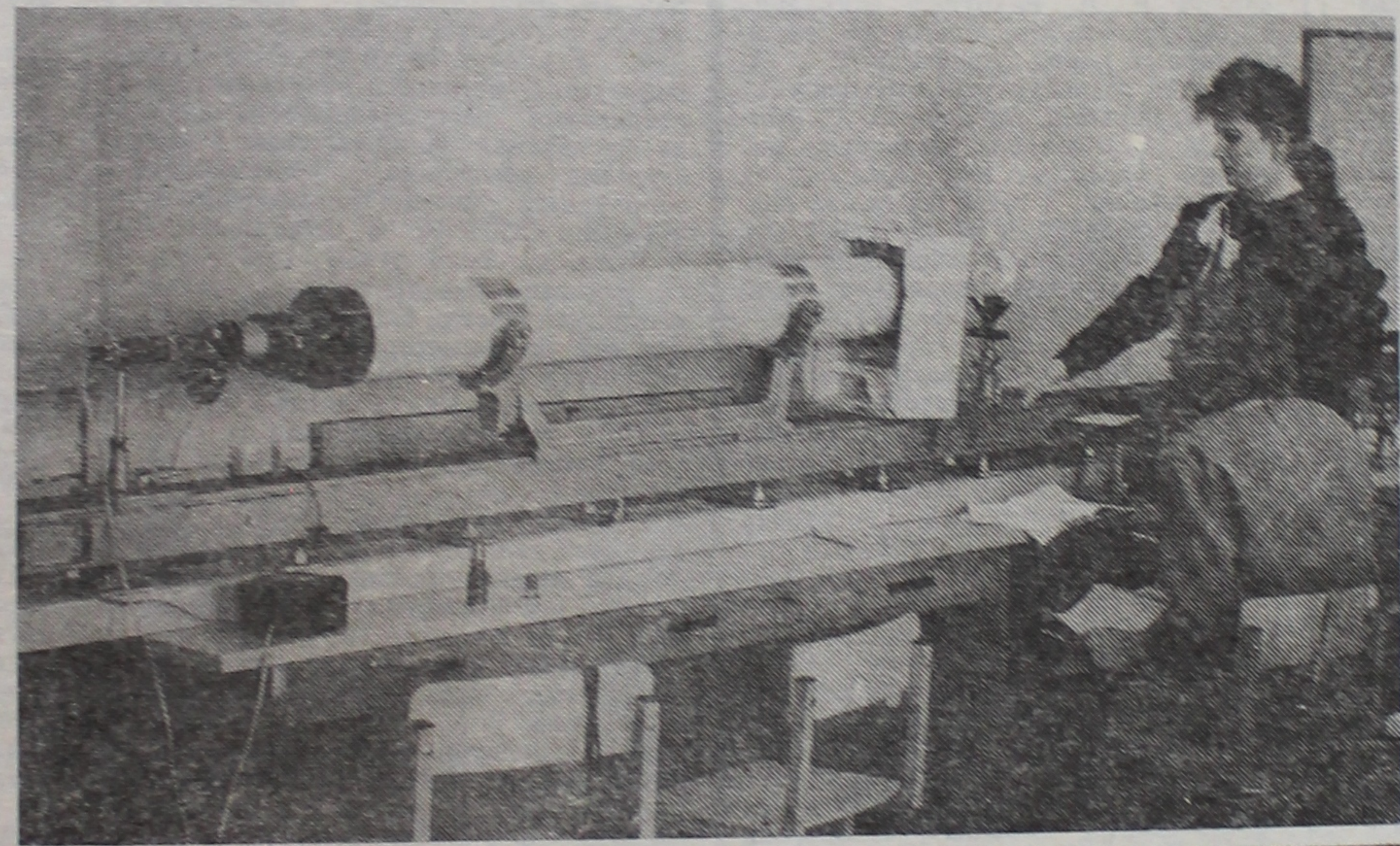
На мінулым тыдні ва ўніверсітэце праведзена нарада загадчыкаў кафедр грамадскіх навук. Разгледжана пытанне «Аб правядзенні навуковых, навукова-практычных канферэнцый, школ-семінараў і чытанняў па сацыяльна-палітычных навук у 1991 годзе». Удзельнікі нарады азнаёмы з рашэннем Калегіі Міністэрства народнай адукацыі БССР аб гуманітарнай і сацыяльна-палітычнай адукацыі ў вышэйшых навуковых установах рэспублікі.

З інфармацыяй на нарадзе выступіў прарэктар па завочнаму навучанню М. М. Воінаў.

«НА ШЛЯХУ ДА РЫНАЧНАЙ ЭКАНОМІКІ» —

такой тэме прысвячалася навуковая канферэнцыя прафесарска-выкладчыцкага саставу Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўнага Інстытута народнай гаспадаркі імя В. В. Куйбышава. У яе рабоце прынялі ўдзел і вучоныя іншых ВНУ рэспублікі.

На пасяджэнні секцыі «Эканамічныя праблемы развіцця рыначнай эканомікі» з дакладам «Занятасць насельніцтва ва ўмовах рыначных адносін» выступіў загадчык кафедры эканомікі і сацыялогіі працы нашага ўніверсітэта прафесар У. Д. Арэшчанка.

Увадзненне ў строй новага корпуса фізічнага факультэта дае дзяер лепшыя магчымасці студэнтам для практычных заняткаў у разнастайных лабараторыях. На здымку: будучыя фізікі заняты вызначэннем фокусных адлегласцей лінз і аptyчных сістэм на метадзе Бесселя і з дапамогай калібрацыйнай трубы ў лабараторыі аптыкі. Фота У. Чысціна.

Па слядах нашых выступленняў ЦІ ЗРОБЯЦЬ РАМОНТ?

Пад такім загалоўкам у нашай газеце за 5 сакавіка 1991 г. быў змешчаны матэрыял, у якім ішла размова аб незадавальняючай падрыхтоўцы аграбіястанцыі «Старыя Чонкі» да палёвай і вытворчай практыкі. Указвалася, што тут даўно не рамантаваліся памяшканні, некаторыя з іх прышлі амаль у непригоднасць. Як паведаміў рэдакцыі прарэктар па АГР П. М. Навуменка, адміністрацыйна-гаспадарчай часткай прымаюцца меры, каб выправіць становішча, стварыць належныя ўмовы для прахаджэння студэнтамі палё-

вой і вытворчай практыкі. У прыватнасці, па ўзгадненню з санэпідстанцыяй сталовую і пункт прыгатавання ежы вырашана размясціць у двухпавярховым корпусе сейсмастанцыі. Памяшканне былой сталовай будзе выкарыстана пад жыллё. Да пачатку практыкі прадугледжана адрамантаваць і домікі. Што датычыцца транспарту для прывозкі мінеральных і арганічных угнаенняў, то на станцыі для гэтых мэт ёсць два трактары. Для правядзення неадкладных работ кіраўніцтва аграбіястанцыі дазволена выкарыстоўваць транспарт і з мясцо-

вых гаспадарак. Выдзеліць аўта-транспарт станцыі ўніверсітэт пакуль што не мае магчымасці. У тым, што аграбіястанцыя яшчэ амаль не падрыхтавана да адказнага сезону, як паведаміў П. М. Навуменка, віна не толькі АГЧ, а, у першую чаргу, яе загадчыка Ф. В. Дамасевіча, які сам праяўляе пасіўнасць і неразваротлівасць. Іменна ён сам павінен быць больш ініцыятыўным ў вырашэнні неадкладных задач.

СТВОРАНЫ НАК БССР

22 сакавіка ў Мінску адбыўся ўстаноўчы алімпійскі сход Беларусі. На ім вырашана пытанне аб стварэнні Нацыянальнага алімпійскага камітэта БССР. Прэзідэнтам НАК нашай рэспублікі выбраны старшыня Дзяржаўнага спорту БССР У. М. Рыжанкоў. У састаў выканко-

ма НАК увайшлі 21 чалавек, ад Гомельшчыны — трэнер па сучаснаму пяцбор'ю М. І. Краўцуці. Членамі алімпійскага сходу сталі 131 чалавек, ад нашай вобласці — 3. Сярод іх — загадчык кафедры фізічнага выхавання нашага ўніверсітэта В. А. Каляда.

ТУЖЭЙ ЗАЦЯГНЕН ПАЯСЫ

Наша краіна ідзе да рынку. А дакладней, з сённяшняга дня — 2 красавіка — ужо увайшла ў яго афіцыйна. Гэта мы адчулі па тых новых цэнах, якія ўзляцелі ўверх практычна ва ўсё — прадукты харчавання, адзенне, абутак, камунальныя і розныя іншыя паслугі. Павышэнне ценяў, як запавінае нас урад краіны, паправіць стан нашай эканомікі, якая апынулася цяпер над безданню. Нам абяцаюць з цягам часу вармальнае жыццё — без прыміжаючых нашу чалавечую годнасць чэргаў. А пакуль... Насельніцтву выплачваецца грашовая кампенсацыя. Толькі не треба быць моцным матэматыкам, каб падлічыць, што яе наўрад ці хоць для нашага нармальнага існавання.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Галоўнае вучэбна-метадычнае ўпраўленне вышэйшай адукацыі нагадвае, што тэрмін прадстаўлення прапаноў па вылучэнню кандыдатаў на атрыманне прэміі Дзяржаўнага ўзнаўлення СССР 1991 года ўстаўлены 30 красавіка 1991 г. Усе матэрыялы па кожнай прадстаўленай кандыдатуры, кароткую анатацыю даведкі, рэкамендацыі Вучэбна-метадычнага аб'яднання або Навукова-метадычнага савета, метадычнага ўпраўлення вышэйшай адукацыі (113833, г. Масква, ГСП, вул. Люсіноўская, д. 51, тэл. 237-70-44). Адначасова даводзіцца да ведама, што на пасяджэнні Калегіі Дзяржаўнага ўзнаўлення СССР 13 ліпеня 1990 г. прызнана метаэгодным асаблівым ўвагу пры разглядзе прадстаўленняў на атрыманне прэміі 1991 г. удзельніц саіскальникам, якія паспяхова працуюць над стварэннем і ўкараненнем новых інфармацыйных тэхналогій адукацыі.

ПРАГРАМА

ПРОСЬБЫ І ПРАПАНОВЫ ДА САВЕТА МІНІСТРАў БССР

1. Аб'явіць каманду працаваць і зацвердзіць на абласным і рэспубліканскім узроўнях праграму развіцця вышэйшай школы Гомельшчыны і Магілёўшчыны на бліжэйшыя 10 гадоў.
2. Увесці радны каэфіцыент 1,5 для аплаты працы работнікаў ВНУ Гомельскай і Магілёўскай абласцей.
3. Узаконіць кантрактную сістэму падрыхтоўкі кадраў.
4. Узаконіць кантрактную сістэму запрашэння высокакваліфікаваных спецыялістаў з устанавленнем зарплат на дагаворнай аснове.
5. Увесці змяненне ў жыллёвае заканадаўства, прадастаўішы ВНУ права мець службовае жыллё для работы на перыяд кантракту.
6. Лічыць аб'екты будаўніцтва ВНУ Гомельшчыны і Магілёўшчыны часткай праграмы ліквідацыі вынікаў аварыі на ЧАЭС.
7. Знаць абмежаванні /3 тыс. руб./ на частковае пакрыццё заказчыкамі затрат за падрыхтоўку спецыялістаў і ўвесці адпаведныя дагаворныя цэны.
8. Адмяніць падаткі на сродкі прадпрыемстваў, укладваемыя ў вышэйшую адукацыю.

ПРОСЬБЫ І ПРАПАНОВЫ ДА АБЛАСНОГА І ГАРАДСКОГА САВЕТАў НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАў

1. Садзейнічаць універсітэту ў пакупцы памяшкання былога дзіцячага сада будтрэста № 27 па вул. Савецкай, 98 для размяшчэння там студэнцкага прафкальцэ.

ДЗЕЙНЯў ІНІЦЫЯТЫўНАЙ ГРУПЫ ГДУ НА ПЫТАННЯХ ПРАВОВОЙ І САЦЫЯЛЬНАЙ АБАРОНЫ ВЫКЛАДЧЫКАў

кага прафкальцэ. У выніку вызваленца пад'езд інтэрната кватэрнага тыпу па вул. Савецкай, 106. Гэтыя кватэры могуць быць выдзелены для запрашэння на працу выкладчыкаў на новыя спецыяльнасці: правазнаўства, геаграфія і інш.

2. Забяспечыць штогадовае выкананне рашэння гарвыканкома аб выдзеленні жыллёвай плошчы універсітэту ў колькасці 190 м² і гарсавету ліквідаваць запасычанае, якая ёсць у гэтым пытанні.

3. Лічыць аб'екты будаўніцтва ВНУ Гомельшчыны /для ГДУ: вучэбна-спартыўны комплекс, корпус для гуманітарных факультэтаў, жылы дом для работнікаў ВНУ Гомеля/ часткай абласной праграмы ліквідацыі вынікаў аварыі на ЧАЭС.

ПРОСЬБЫ І ПРАПАНОВЫ ДА РЕКТАРАТА ГДУ

1. У мэтах замацавання кадраў выкладчыкаў: а) Шырай практыкаваць перавод найбольш вопытных дацэнтаў на пасаду прафесара з наступным прадастаўленнем у Дзяржаўнае выданне СССР для зацвярджэння ў вучоным званні прафесара ў адпаведнасці з дзейнічаючай пастановай.
- б/Разгледзець пытанні аб увядзенні пасады

«прафесар ГДУ», прагледзеўшы магчымае павышэнне акадаў асобам, пераведзеным на гэтую пасаду.

Захаваць за выпускнікамі, пакінутымі на выкладчыкай рабоце ва універсітэце, права працы-вання ў інтэрнаце.

2. Разгледзець пытанне аб пераходзе на новыя формы гаспадарання і, у прыватнасці, сістэму аплаты працы за фактычна выкананую вучэбную нарузку, у тым ліку ўлічваць паўторнае рэцэнзаванне кантрольных і курсавых работ, паўторны прыём залікаў і экзаменаў.

3. Асістэнтаў без вучоных ступеняў і званняў, якія чытаюць лекцыйныя курсы і адпавядаюць належным патрабаванням, пераводзіць на пасады старшых выкладчыкаў.

4. Забяспечыць стварэнне і функцыянаванне паліграфічнай базы ў мэтах ажыццяўлення выдання і распаўсюджвання метадычных і нарматыўных дапаможнікаў і рэкамендацый, рэкламна-выдавецкай дзейнасці ў сферы абслугоўвання насельніцтва, прадпрыемстваў і арганізацый, іншых відаў дзейнасці па ўзгадненню з заснавальнікамі.

5. Разгледзець пытанне аб стварэнні на базе вучэбных майстэрняў, аўтапарку ГДУ, друкарска-множыльнай лабараторыі малых прадпрыемстваў з выкарыстаннем заробленых сродкаў на сацыяльнае развіццё калектыву.

Прасім усе прапановы і папраўкі прадастаўіць (у каб. 4-21, галоўны корпус) Федаравай Марыі Будакімаўне.

ІНІЦЫЯТЫўНАЯ ГРУПА.

Да Дня геалага

РАЗВЕДЧЫКІ НЕТРАў

7 красавіка — прафесіянальнае свята даследчыкаў нетраў. У гэты дзень выказваюцца самыя цёплыя словы ў іх адрас. Гэта я хачу сказаць і аб супрацоўніках нашага геалагічнага факультэта.

Усе ведаюць аб нафтавых запасах Беларусі, сканцэнтраваных у нетрах Палесся — Прыпяцкім прагібу. Адшукаць чорнае золата на вялікіх глыбінях і дастаць яго надзвычай складана.

У месцах Прыпяцкага прагібу выяўлена каля 150 структур, толькі невялікая часта з якіх з'яўляецца прадуктыўнай.

Унікальнасць нашых месцанараджэнняў заключаецца ў тым, што на іх пошукі, разведку і распрацоўку патрабуюцца адносна невялікія затраты. Гэта абумоўлена развітай сеткай дарог, блізкасцю да буйных прамысловых цэнтраў, нафтаперапрацоўчых заводаў, наяўнасцю раней пабудаваных нафтаправодаў.

Другім важнейшым карысным выкапнем нашай рэспублікі з'яўляюцца каменныя солі: натрыевая і калійная. Промыслы першай знаходзіцца ў Мазыры, шахты другой — у Салігорску. Запасы гэтага карыснага выкапню практычна бязмежныя, таму што таўшчыня сільных адкладанняў складае магчымасцю 0,5—2 км па ўсёй тэрыторыі Прыпяцкага прагібу.

Велізарным багаццем нашай рэспублікі трэба лічыць падземныя воды. Іх выкарыстоўваюць як для піццявога водазабеспячэння, так і для лячэбнага. Усе мы ведаем лячэбныя воды: Мінскую, Рэчыцкую, Рагачоўскую і інш. Трэба адзначыць, што ў падземных водах Прыпяцкага басейна растварана розных солей да 550 г на літр. Гэтыя воды выкарыстоўваюцца для здабычы рэдкаметалавых элементаў, а таксама хлору, соды і іншых хімічных рэчываў.

Рэспубліка забяспечана і такімі карыснымі выкапнямі, як пясок, галька, вапнякі, гліны, мургелі — усё гэта ідзе для будаўніцтва дарог, будынкаў, вадаёмаў. Вельмі важна, што ў раёне Мікашэвіч былі знойдзены залізагаючыя каля паверхні зямлі граніты, якія выкарыстоўваюцца для вытворчасці шчыбі і аблицовачых плітак.

Недзя не сказаць і пра такі карысны выкапень як торф. Гэты выключна каштоўны прадукт выкарыстоўваецца як паліва, угнаенне, сыравіна для вытворчасці воску, лекавых прэпаратаў.

У Шчучынскім раёне разведаны запасы жалезных руд, якія пакуль не распрацоўваюцца з-за глыбокага іх залегання.

У Беларусі Палессі знойдзены запасы каменных вугляў. Але яны параўнальна нізкай якасці і гарызонты іх маламагутныя. Мясом, напэўна, цікава будзе даведацца, што ёсць у нас россыпы тэхнічнага бурштynu і алмазаў, хаця перспектыўнасць іх распрацоўкі яшчэ слаба даказана.

Як бачна, нашы нетры не такія ўжо і бедныя, але і не вельмі багатыя. Нам вельмі не хапае месцанараджэнняў каларовых металаў і наўрад ці яны будуць знойдзены ў бліжэйшым будучым на даступных для распрацоўкі глыбінях.

Самыя цёплыя словы трэба сказаць сёння ў адрас усіх членаў калектыву нашага факультэта, якія аддаюць нямала сіл, ведаў на распрацоўку нетраў рэспублікі. Так, прафесар, сааўтар адкрыцця мінералу чарайта В. А. Вахрушаў займаецца даследаваннем мінералагічнага саставу горных парод. Прафесар Г. А. Кузняцоў даследуе праблему пошукаў алмазу, барытаў. Дацэнты В. Г. Жога і М. А. Журавель даследуюць дынаміку падземных вод, працэсу іх забруджвання. У гэтай жа галіне працуе і ст. выкладчык Ю. П. Іваноў, які вывучае падземныя воды нафтавых месцанараджэнняў, экалагічна грунтоўных вод. Дацэнт У. Э. Каўдэрка — вястомны генератар арыгінальных ідэй геалагічных працэсаў. Геалагічную будову нетраў, ізагонтны састаў элементаў вывучае дацэнт І. С. Лазараў, а дацэнт Г. А. Сербін даследуе мінеральныя падземныя воды. Аб'ектамі даследаванняў старшых выкладчыкаў Л. А. Карашковай і Н. У. Шаўчэнка з'яўляюцца мінералагічныя саставы крышталічнага фундаменту і мінералагічнага саставу парод. Дацэнты М. Ф. Паўлаў, А. А. Недавізін — адпаведна спецыялісты па праблемах карысных выкапняў, рэгіянальнай геалогіі. Добрым спецыялістам у інжынернай геалогіі, асновах будаўніцтва з'яўляецца дацэнт Л. Д. Мядзведзеў. Старшы выкладчык В. В. Вагін займаецца даследаваннямі, тактонікі салёнасных калійных адкладанняў, А. М. Гумен, А. Ф. Акулевіч — падземных вод, В. П. Хайнак — грунтоў як асноў узвядзення збудаванняў.

Паўным надзеі факультэт звязвае з маладымі даследчыкамі М. Г. Вярцінкіным, А. А. Абрамовічам, Е. С. Салінікам, А. Н. Галкіным, студэнтамі С. Каваленкам, Д. Свірыдавым, В. Соўчам, Н. Жогалем і інш.

Выказваем нашу вялікую ўдзячнасць супрацоўнікам факультэта, якія шмат гадоў дапамагаюць даследчыкам: М. Ф. Краўчанка, Т. П. Левінай, Ж. П. Літвіненка, В. А. Кароўкіну, В. А. Кузняцоў, А. В. Васількову.

Трэба аддаць належнае і тым спецыялістам, якія шмат гадоў свайго жыцця аддалі геафаку: В. Г. Герасіману, Ж. А. Герасімавай, С. Д. Туроўскаму, Н. К. Бабкову, С. М. Сядзенка, Е. М. Шарамету, М. І. Аўтушку, А. В. Лаптухаву.

З адкрыццём на факультэце спецыяльнасці «геаграфія» у яго калектыве ўдзіліся новыя сілы: І. І. Богдаль, Н. В. Волкава, Н. Н. Яценка, Г. М. Карона, Л. М. Міхалкіна.

Вінішчу ўвесь калектыв геалагічнага факультэта з надыходзячым прафесіянальным святам! Няхай усім — выкладчыкам, супрацоўнікам, студэнтам заўсёды спадарожнічае поспех ва ўсіх справах.

А. ПІНЧУК,

дакан геалагічнага факультэта.

І жартам, і ўсур'ёз

СТАРАЖЫТНЫХ ФРАНЦУЗАў?

Чытач, які цікавіцца гісторыяй свайго краю, напэўна, памятае нашу публікацыю ва універсітэцкай шматтыражнай газеце ад 28 сакавіка 1989 года, у якой абгрунтавалася гіпотэза аб пражыванні ў далёкім гістарычным мінулым на тэрыторыі сучаснай Беларусі продкаў французаў, аднаго з гальскіх плямёнаў — туронаў. У аснову гэтай гіпотэзы была пакладзена метадыка навуковага даследавання, распрацаваная і шырока ўжываемая заслужыўшым ўсеагульнае прызнанне краязнаўцам, сапраўдным членам Геаграфічнага таварыства СССР А. Ф. Роголевым.

Тады, на нашу думку, нам удалося даказаць бяспрэчнасць гэтага факта наяўнасцю блізкіх моўных тапонімаў на тэрыторыі Францыі і Беларусі і назваў прылад працы, прадуктаў харчавання і нават прозвішчаў, якія адлюстроўвалі іх гальскае паходжанне, у спрадвечных беларусаў.

Апошнія навуковыя пошукі тав. Роголева далі новыя факты ў пацвярджэнне нашай гіпотэзы. Так, напрыклад, з яго артыкула ў абласной газеце ад 14 сакавіка 1991 года «Як князь надаў вуліцы сваё імя» мы даведваемся, што сучасная вуліца імя Камісарова ў г. Гомелі да таго, як яна была названа вуліцай князя Паскевіча, называлася вуліцай Рубанава. І тут адразу ж узнік звязваючы ланцужок французска-беларускіх тапонімаў і назваў.

Аказваецца, на поўначы Францыі ў дэпартаменце Нор ёсць горад Рубе, а ў Беларусі ў Віцебскім раёне на рацэ Паўночная Дзвіна размешчаны г. п. Руба, ды і сама Дзвіца ў глыбокай старажытнасці называлася ракой Рубоні Відавочна, з гэтага без цяжкасці можна ўстанавіць прамую сувязь і з прозвішчам першага пасяленца і ўладальніка вуліцы Рубанава і прылягаючых да яе земляў, ды і з сотнямі іншых людзей, якія маюць прозвішчы адволькавага карнявога паходжання і распаўсюджаных у Беларусі і нават у паўночных раёнах Украіны: Рубакін, Рубанік, Рубан, Рубаненка, Рубанаў і інш. Адзін з Рубанаў нават узначальвае кафедру гісторыі СССР і БССР ГДУ імя Ф. Скарыны!

Яшчэ адзін філолага-геаграфічны экскурс А. Ф. Роголева ў гісторыю ўзнікнення назвы — на гэты раз «невялікай вёсачкі на поўначы Лоеўскага раёна», апублікаваны 16 сакавіка г.г. у «Гомельскай праўдзе», закладвае новую цагляную ў будынак вылучанай намі гіпотэзы. Канешне, пры адпаведнай навуковай апрацоўцы. У названай публікацыі яе аўтар даказвае, што назва вёсачкі Бушцін пайшла ад поўнага чалавека, што наслі імя Бушата і які, мабыць, з'явіўся яе заснавальнікам. Далей аўтар, абпіраючыся на цікавыя асаблівасці лоеўскай гаворкі, адкрытай і захаванай для наступных пакаленняў у працах дацэнта Т. С. Янковай, прыходзіць

ЗНОў сляды

ФРАНЦУЗАў?

да вываду, што імя Бушата з'яўляецца спрошчанай размоўна-бытавой формай мужчынскага імя тыпу Вушаслаў або Вышамір. У выніку ўладава розным усходнеславянскім гаворкам працэсу спрашчэння двухсастаўных імёнаў за лік усячэння не другой часткі і дабаўлення замест яе да першай часткі імя якога небуўда суфікса і адбылося ўзнікненне названага імя. Аўтар мяркуе, што ў дзеным выпадку быў выбраны суфікс -ата (памітаецца «аты, баты, італі салдаты...» і г. д.). Графічна гэта ўяўляецца так: Выш і слаў (Вышаслаў) пераўтварылася ў Выш і ата (Вышата). Але наколькі ў лоеўскіх гаворках гук «в» вымаўляецца бліжэй да гука «б», а гук «ы» пасля гукаў «в», «б», «м», «п» пераходзіць у гук «у», Вышата пераўтварыўся ў Бушату, а вёска, такім чынам, атрымала ўказаную назву — Бушцін.

Усё магло быць, але гэта не больш, на наш погляд, чым версія. Мы ж прапааноўваем зусім іншую. Як нам стала вядома, у Францыі з даўня часоў жылі і жывуць цяпер тысячы пэўных людзей, прозвішчы якіх наасцю супадаюць з імянным абазначэннем нашага лоеўскага Бушаты, з такой цяжкасцю выведзенага са складаных лінгвістычных пабудоваў.

Прывядзем толькі прозвішчы і імёны найбольш вядомых дзеячоў культуры і навукі: Бушарда Гюстаў (XIX ст.), Бушардон Эдм (скульптар), Бушэ Франсуа (жывапісец), Бушэ дэ Перт (археолог, які адкрыў для гісторыі палеаліт), Бушэ Жак (прававеднік) і г. д. Гэта настолькі распаўсюджанае гуказлучэнне ў Францыі, што ўсе іншыя спалучэнні, блізкія да яго, лёгка ператвараюцца менавіта ў адназначнае — Буш. Напрыклад, набыла даволі шырокую вядомасць гісторыя з'яўлення прозвішча сучаснага прэзідэнта ЗША Джорджа Буша: ад шлюбна грузіна Ваню Кушыашвілі і цудоўнай французжанкі (французжанкі бываюць толькі цудоўнымі) нараджаўся таксама цудоўны хлопчык, якога назвала Горафі (Georgien) Куш, таму што ніводнаму французу не пад сілу было вымавіць такое прозвішча, як Кушыашвілі, а затым Куш на вядомаму ўжо нам закону пераўтварыўся ў Буша, а Гора — у Джорджа. Сям'я перабралася ў ЗША, ну а дэлей ўсё вядома.

Такім чынам, і ў разглядаемым у нас выпадку адзін з перасяленцаў племені туронаў, якія носяць прозвішча Буш, мог атрымаць да яго вышэйназваны суфікс -ата (замест -рда або -рдон, распаўсюджаных у Францыі). І, значыць, наш вывад аб роднасці беларусаў з французамі атрымвае новае пацвярджэнне, чаго так упарта не заўважае наш высокаважаны расійскі гал (Ро-гал) — Роголеў.

ГРУПА ГІСТОРЫКА-АНАЛІТЫЧНАГА ПОШУКУ ГІСТФАКА ГДУ.

3 клопатам аб будучым адпачынку

КАРЭЛІЯ ЧАКАЕ

Прафсаюзны камітэт і адміністрацыя ўніверсітэта працягваюць сур'ёзную заклапочанасць аб паліпшэнні і ўмацаванні здароўя выкладчыкаў, супрацоўнікаў і іх сем'яў. Гэта асабліва адчувальна стала ў апошнія гады. Прыкладзены значныя намаганні для стварэння ўласнай зоны аздаравлення. Яна павінна размясціцца ў Карэліі — у рэканструіруемым зараз будынку былой школы ў п. Імпілахці.

Нагадаем, што ў канцы мінулага года ў Карэльскую АССР выязджалі старшыня прафсаюзнага камітэта ГДУ У. А. Пенязь і член прэзідыума прафкома У. Ф. Шолах. Яны выступілі на тэлебачанні і радыёвяшчанню са зваротам адгукнуцца на патрэбы нашага ўніверсітэта ў паўнацэннай арганізацыі адпачынку і аздаравлення выкладчыкаў, супрацоўнікаў і іх сем'яў з нашага ўніверсітэта, якія таксама ў пэўнай ступені пацярпелі ад чэрнобыльскай трагедыі.

Днямі ў Петравадзку пабываў новы старшыня прафкома Г. І. Варатніцкі. Ён наведаў Петравадзкі ўніверсітэт імя О. В. Куусінена. Тут ён даведаўся, што не толькі ПДУ гатовы аказаць нам пасільную дапамогу, але і аб тых шматлікіх водгуках, што паступілі на зварот У. А. Пенязя і У. Ф. Шолаха. Рботнікаў нашага ўніверсітэта і членаў іх сем'яў гатовы прыняць на адпачынак ва ўласныя і камунальныя кватэры, на дачах многія Петравадзкі і жыхары Карэліі. Ніжэй мы змяшчаем толькі два, з захаваннем аўтарскага тэксту, лісты:

Здравствуйте, ребята!

Пишет вам семья Цедер. Прочтав в «Комсомольце», что белорусским ребятам нужна помощь, решили через вас связаться с ними.

На лето и зимние каникулы пусть приезжают в нашу семью дети или же семья. У нас 4-комнатная квартира, благоустроенная. Комнату

мы предоставим. Если есть возможность, то пусть приезжает и сейчас семья с малолетними детьми, которые не ходят в школу. Ждем вестей. Приезжают пусть на любой срок, лишь бы дети не болели.

Наш адрес: 186200 г. Кондопога, Октябрьское шоссе, д. 65а, кв. 112, Цедер Галине Анатольевне.

До свидания.

Возраст семьи — детей любой, пусть хоть молодые, хоть пожилые. А может дети с бабушкой поедут.

Здравствуйте! Месяца два тому назад я услышала по радио обращение, чтобы предоставить любое жилье, вплоть до дачных домиков, на лето для тех, кто проживает в Чернобыльской зоне. У нас в 14 км от Костомукши в бывшем посёлке геологов Заречном есть купленная под дачу четверть дома. Там одна, довольно большая комната, кухня, есть газ и печка, которая топится дровами. Зимой там тепло от парового отопления, а летом возможно надо будет протапливать печь. Посёлок среди леса возле озера и речушки, воздух свежайший. Магазины есть, библиотека, клуб. С Костомукшей постоянная связь на рейсовом автобусе. Оплату брать не будем, но хотелось бы, чтобы люди любили деревенскую жизнь. Дело в том что у нас там пять кроликов, и если бы нам пришлось уехать в отпуск на месяц, мы бы были благодарны.

Наш адрес: г. Костомукша, ул. Ленина, д. 26, кв. 18. Кристаль Антонина Михайловна.

Для тех, кто жадае правесці свой водпуск у Карэліі, за даведкамі неабходна звярнуцца ў прафсаюзны камітэт нашага ўніверсітэта.

Д АРОГА шэрай стужкай вілася пад коламі аўтобуса. Мільгалі за вокнамі дрэвы, дарожныя ўказальнікі, жылыя дамы населеных пунктаў.

ТАК НАРАДЖАЕЦЦА ЦУД

назвай «Добруш». І вось канечны пункт прызначэння: Добрушскі фаянс-фарфарава завод.

У адміністрацыйным памяшканні гасцей сустрэла тэхнолаг Любоў Пятроўна Клімянок. Якая і суправаджала іх у час экскурсіі па заводзе.

Тое, што студэнты ўбачылі на заводзе, уразіла іх. Паглядзіце на гэтыя здымкі. Дзіўная прыгажосць! Прыемна, калі такія вазы, наборы чайнай і сталовай пасуды акаляюць цябе ў быце. Але мала хто з нас задумваецца, які доўгі шлях праходзяць усе гэтыя выдатныя вырабы, перш чым у такім выглядзе апынуцца на паліцах магазінаў, а затым у нашых дамах. Яшчэ менш верагодна, што хтосьці з чытачоў ведае, як робяць гэтую пасуду, колькі ўмення, таленту, фантазіі і густы трэба, каб атрымалася ваза незвычайнай формы або каб звычайны чайнік зайграў усмілкамі колерамі высёлкі. А вось нашым студэнтам у гэтых адносінах пашанцавала. Яны сваімі вачыма змаглі ўбачыць нараджэнне цуда. Любоў Пятроўна падрабязна і цікава расказала экскурсантам аб тым, як нара-

джаюцца гэтыя цуда — вырабы.

Завод уступіў у строй у 1978 годзе. Яго нельга назваць гігантам, аднак прадукцыя, якая выпускаецца тут, вядома не толькі ў нас у Беларусі, але і ў іншых рэспубліках і нават за рубяжом. Сыравіна для вытворчасці пасуды на Добрушскі завод пастаўляецца з іншых рэспублік нашай краіны. Так, гліну прывозяць з Дружкоўскага кар'ера, а фарбы і золата для дэкарыравання

пасуды — са славутага Дулеўскага завода.

У светлых цэхах чуюцца мерны стук паўаўтаматаў. Мільгаюць хуткія рукі работніц. З дзіўным спрытам яны бяруць гіпсавую форму, кладуць у яе сыравіну, ставяць пад аўтамат — і вось шэрая неспрывабная маса пераўтвараецца ў талерку або кубак. Але яшчэ не адзім працэс павінны прайсці гэтыя загатоўкі, каб паўстаць перад намі ва ўсёй прыгожасці. Сушка, глазіраванне, дэкарыраванне, абпал і толькі пасля гэтага пасуда гатова.

Здзіўляючая цішыня стаіць у цэху, дзе ўручную распісваюць вырабы. Тут пад умелымі дзявочымі рукамі на белай глазіраванай пасудзе расцвітаюць букеты кветак або з'яўляецца прыгожы арнамент.

У канцы экскурсіі Любоў Пятроўна прывяла студэнтаў у музей завода, дзе сабраны лепшыя ўзоры вырабаў, якія выпускаюцца тут. Студэнты нечакана трапілі ў свет казак. Дэкаратыўныя вазы, распісаныя блюды, чайныя і сталовыя сервізы ўразілі іх сваёй фантазіяй і прыгажосцю. І сапраўды, рукі чалавека могуць здзяйсняць цуды. Шкада толькі, што цяпер гэта ўсё можна ўбачыць толькі ў музеі завода. А ўражаны ад гэтай паездкі ў замежных студэнтаў застануцца на доўга.

С. МІНЯНКОВА,
Інспектар па вучэбнай рабоце дэканата на рабоце з замежнымі студэнтамі.
Фота У. Чысціка.

АБ СПРАВАЗДАЧНА-ВЫБАРНЫМ СХОДЗЕ ВЕТЭРАНСКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ

10 красавіка г. г. у 14 гадзін (аўд. 3-1 галоўнага корпуса) адбудзецца справаздачна-выбарны сход ветэранскай арганізацыі ГДУ імя Ф. Скарыны.

Запрашаюцца ўсе ветэраны вайны, працы і Узброеных Сіл, якія састаяць на ўліку ў пярвічнай арганізацыі ўніверсітэта.

САВЕТ ВЕТЭРАНАЎ.

У ВНУ краіны БІБЛІЯТЭКА РОБІЦЬ БІЗНЕС

У чытальнай зале ўніверсітэта Растова-на-Доне прадаюцца кнігі з абменнага фонду. Гадамі пакрываўся пылам на паліцах, а тут — атрымалі другое жыццё ў прыватных бібліятэках.

Для продажу было падрыхтавана 5 тысяч кніг. У першы ж дзень іх прадалі на 2500 руб. Цікавасць чытачоў аказалася надзвычайнай. Напрыклад, з 40 кніг «Маладая гвардыя» засталася толькі 6.

Бібліятэка ў ролі гандляра? Хто даў такое права? Дзяржаўная ССРСР. Калі 6 кнігі рэалізаваліся праз магазін, то 40%

прыбытку давалася 6 аднаваць. Супрацоўнікі бібліятэкі вырашылі інакш: з атрыманых грошай 40% пойдзе на прэміі, а 60% — на папаўненне фонду новай літаратурай і іншым патрэбам.

ТОЛЬКІ ПІСЬМОВА

Экзамены, асабліва вусныя, выклікаюць нямала праблем. «Я ведаў, на ўсе пытанні адказаў, а ён мне «тройку» уляпіў», — такія і падобныя выказванні гучаць практычна пасля кожнага экзамена. І вось у Кіеўскім ўніверсітэце вырашылі пазбавіцца ад такіх разоў. Цяпер студэнты ста-

цыянара здаюць экзамены толькі пісьмова.

ДАЗВОЛЕНА СТАЦЬ МАГІСТРАМ

Універсітэт дружбы народаў імя П. Лумумбы першым з вышэйшых навучальных устаноў перайшоў на прынятую ў большасці еўрапейскіх краін дзюжхступенчатую сістэму падрыхтоўкі кадраў.

Цяпер усе выпускнікі ўніверсітэта атрымваюць дыпломы бакалаўраў, што адпавядае чатырохгадовай базавай падрыхтоўцы на той ці іншай спецыяльнасці.

Лепшыя студэнты працягнуць навучанне ў магістратуры, дакумент пасля заканчэння якой даасць ім права займаюцца навукова-даследчай і выкладчыцкай дзейнасцю.

Доўга працягвалася барацьба вядомага ў краіне і за яе межамі ўніверсітэта за новую мадэль арганізацыі навучальнага працэсу, якая выгадна і для дзяржавы, і для ВНУ, і для студэнтаў, бо найбольш адпавядае іх інтарэсам. І вось, нарэшце, Г. Ягадзін дазволіў (праўда, у парадку эксперымента) і савецкім студэнтам вучыцца па новай сістэме.

Зараз ва ўніверсітэце поўным ходам ідзе перагляд праграм і планаў, які базіруюцца на сувязі іх з наву-

чальнымі курсамі лепшых ўніверсітэтаў ЗША, Вялікабрытаніі, Японіі. Сацыяльныя раздзелы многіх прадметаў пераносзяцца за межы бакалаўрату — іх будзе вывучаць толькі прэ-тэндэнты на магістарскую ступень...

НЕ «МЕРСЕДЭС», І УСЁ Ж...

Прафком супрацоўнікаў Львоўскага політэхнічнага інстытута прадае для «сваіх» аўтамабілі, якія лічацца на балансе інстытута і падлягаюць спісанню. Для рэалізацыі прызначаны машыны марак «ЗІЛ», «Газ» 51А, К-705, УАЗ-452.

ВЯСЁЛЫ ПЕРАПЫНАК

Учора, 1-га красавіка, быў Дзень смеху. І хаця сённяшнія наша жыццё можа выклікаць слёзы, а не радасную ўсмішку, тым не менш, без гумару нам не абыйсціся. Нездарма ж кажуць, пакуль чалавек смеецца, ён яшчэ не страчвае надзею на лепшае. Дык будзем смяяцца!

СКОРАГАВОРКА

Ці варта працаваць, калі рабочы дзень трэба патраціць, каб патраціць грошы, заробленыя за рабочы дзень?

ДЫЯЛОГ НА СТУДЭНЦКУЮ ТЭМУ

Выкладчык пытаецца ў студэнта:
— Вы якую грамадскую работу выконваеце?
— Лекцыі наведваю.

На замежнай літаратуры:
— Якіх кітайскіх пісьменнікаў вы читалі?
— Лю-Сіня.
— А яшчэ?
— Сіня-Лю.

З ЗАПІСНОЙ КНІЖКІ

Нам чэрг не займаць!

Справа аб знікненні поезда з дэфіцытнымі таварамі спынена з-за адсутнасці саставу.

ФРАЗЫ

Як заставацца самім сабой, калі нас з дзяцінства вучаць браць прыклад?!

Любіце суседзяў — крыніцу ведаў!

Так доўга тануў, што паспеў даплыць да берага.

Лётаць не ўмеў — але

які размах крылаў!

Адзіноцтва — гэта калі ёсць многа сяброў, а хочацца пабыць аднаму.
«Студенческий меридиан».

І СМЕХ, І ГРЭХ

Ніжэй змешчаныя перлы выписаны работнікам аб'екта № 2 універсітэцкай бібліятэкі з патрабаванняў студэнтаў філалагічнага факультэта на вучэбную літаратуру.

Джалиль. Маобатская тэатра.

Словянские языки.
Верлигий.
Плафт.
Ж. Росни.
Апалей.
Уэм. Машинна времени.
Шеридан. Школа зло-словья.
Бумарше.
Стендаль. Вани на Вани-ни.
Пифиор. «Манон Леско».

ГОМЕЛЬСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД:

- па кафедры ўсеагульнай гісторыі — асістэнт;
 - па кафедры вылічальнай матэматыкі і праграмавання — асістэнт;
 - па кафедры оптыкі — асістэнт, дацэнт;
 - па кафедры радыёфізікі — асістэнт;
 - па кафедры батанікі і фізіялогіі раслін — загадчык кафедры;
 - па кафедры фізвыхавання — выкладчык;
 - па кафедры аналізу гаспадарчай дзейнасці — дацэнт;
 - па кафедры вышэйшай матэматыкі — дацэнт.
- Тэрмін падачы заяў на конкурс — 1 месяц з дня апублікавання паведамлення.
Заявы дасылаць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Са-вецкая, 104.

РЭКТАРАТ.

НАВІНЫ БАСКЕТБОЛА

Аматары спорту ведаюць, што за каманду Гомельскага «Сожа», якая выступае ў другой лізе класа «А» чэмпіянату СССР па баскетболу, выступаюць і студэнты нашага ўніверсітэта.

У горадзе Бендэры адбыліся заключныя гульні папярэдняга турніру. У першай сустрэчы каманда «Сож» пераграла гаспадароў з лікам 92:84, а ў другой перавага нашых баскетбалістаў была яшчэ больш адчувальна. З лікам 101:88 перамаглі госці.

Цяпер наша каманда будзе весці спрэчку за 9-15 месца чэмпіянату СССР.

У другім туры чэмпіянату БССР па баскетболу сярод мужчынскіх каманд каманда «Сож» пераграла каманду Мінскага аўтамабільнага завода — 89:36, баскетбалістаў Віцебскай вобласці — 73:66 і сваіх землякоў — другую каманду нашай вобласці, якая сфарміравана на базе каманды г. Светлагорска — 89:36.

За галоўную каманду горада выступаюць — Сяргей Пінчук (4 курс), Аляксандр Солган (3 курс) з фізічнага факультэта і тры студэнты з факультэта фізічнай культуры — Юры Арлоў і Сяргей Мацьгуд (абодва з 3 курса), а таксама Сяргей Быхаўцаў (2 курс).

Аматарам спорту нагадаю, што адным з трэнераў галоўнай каманды Гомельшчыны з'яўляецца вопытны спецыяліст

— старэйшы выкладчык кафедры тэарэтычных асноў фізічнай культуры Віктар Іванавіч Селіванаў.

Нам застаецца пажадаць камандзе паспяховага выступлення ў чэмпіянатах СССР і БССР.

М. ВІКТАРАЎ.

ЗА КУБАК СВЕТУ

На мінулым тыдні ў Ленінградзе прайшлі буйныя міжнародныя спаборніцтвы па плаванню на Кубак свету. Вліскуча на іх выступіла студэнтка факультэта фізічнай культуры нашага ўніверсітэта майстар спорту СССР міжнароднага класа Алена Рудкоўская. У заплывах на спрынтарскія дыстанцыі брасам яна была мацнейшай, паказавшы вельмі высокую вынікі. Значым, што на адной з дыстанцый Алене ўдалося апарэдыць сусветную чэмпіёнку, суайчынніцу Алену Волкаву.

Ужо цяпер можна сказаць, што Алена Рудкоўская — наша алімпійская надзея.

ДА ўВАГІ

КНИГАЛЮБАУ!

У папярэднім нумары нашай газеты для вас быў змешчаны пералік твораў паэзіі і прозы, выдадзеных у 1990 годзе выдавецтвамі Беларусі, з мэтай вывучэння папулярнасці беларускай мастацкай кнігі.

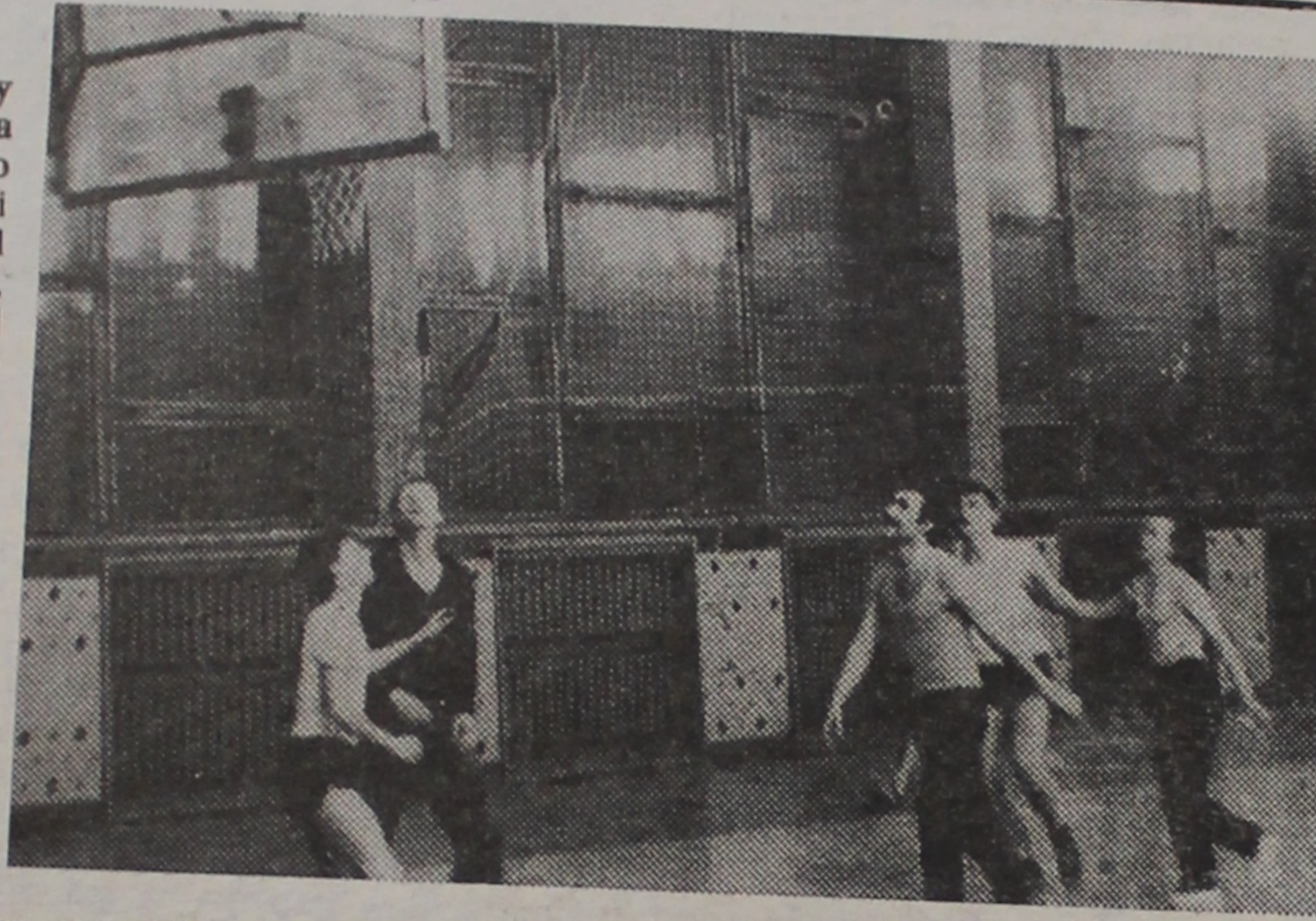
Просьба — запоўненыя анкетныя выслаць на адрас: 220600, г. Мінск, праспект Машэрава, 11, Дзяржаўная кніжная палата БССР.

На працягу многіх гадоў у нашым ўніверсітэце плённа працуе турклуб «Адысей». Яго членамі з'яўляюцца не толькі студэнты, але і выпускнікі ГДУ. Яны ўжо наведалі Крым, Урал, Каўказ, Прыбалтыку і многія іншыя цікавыя мясціны краіны.

Каб стаць добрым турыстам, трэба быць фізічна загартаваным. Тут на дапамогу перш за ўсё прыходзіць спорт.

На здымку: трэніроўка членаў турклуба на баскетбольнай пляцоўцы.

Фота А. КОВАЛЯ.

Гэта цікава

ВЯСЕЛЬНЫЯ ЮБІЛЕІ

Студэнцкае вясельле — гэта нулявы цыкл, ад якога пачынаецца адлік паверхаў сямейнага жыцця.

У кожнага вясельнага юбілея свая назва, свае падарункавыя традыцыі. Але лепш за ўсё, калі кожны сумесна пражыты дзень як свята...

- ◆ Сітцавае вясельле адзначаецца праз год сумеснага жыцця.
- ◆ Драўлянае вясельле — праз пяць гадоў.
- ◆ Меднае вясельле святкуецца пасля сямі гадоў.
- ◆ Ружовае вясельле вянчае першае пражытае дзесяцігоддзе. Родныя і сябры прыходзяць у дом з кветкамі.
- ◆ Шкляное вясельле адзначаецца праз пятнаццаць год. Падарункі — толькі са шкла.
- ◆ Фарфаравае вясельле — праз дваццаць гадоў. Стол сервіруецца фарфаравай пасудай.
- ◆ Жамчужнае вясельле адзначаецца праз трыццаць гадоў.
- ◆ Палатнянае вясельле — праз трыццаць пяць гадоў.
- ◆ Рубінавае вясельле — праз сорок гадоў.
- ◆ Залатое вясельле вянчае пражытыя пяцьдзсят гадоў. Муж і жонка абменьваюцца новымі залатымі пярсцёнкамі.

ФАКТ, ЯКІ НЕ МОЖА НЕ ТРЫВОЖЫЦЬ

Нядаўна ў абласным цэнтры здароўя адбыўся семінар для загадчыкаў медпунктаў сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў г. Гомеля. І, шчыра кажучы, я адчувала сябе на ім вельмі няёмка, калі ў выступленні ўрача скурвендыспансера прагучала такая статыстыка: наш універсітэт па колькасці выяўленых у студэнтаў венерычных захворванняў займае другое месца сярод ВНУ. «Лідэрам» жа з'яўляецца політэхнічны інстытут.

Што і казаць, вестка не з прыемных. Чытаць натацыі тым студэнтам, якіх не вельмі непакоіць іх маральнае аблічча, стан здароўя, што прыносіцца ў ахвяру ўласнай бяздумнасці

ГАНАРЕЯ — інфекцыйнае захворванне, якое выклікаецца ганакокам Нейсера. Асноўны шлях заражэння — палавы. У рэдкіх выпадках магчыма бытавое заражэнне праз прадметы, якімі ўжо карысталіся хворыя (пасцельная бялізна, мачалкі, губкі і г. д.). Адрозніваюць вострую і хранічную ганарэю. Востры працэс пачынаецца са свербу ў мочаспускарным канале, які пераходзіць у рэз (асабліва пры мочаспусканні) і выдзялення вадкага гною. Пры гэтай пачатковай стадыі, калі ўзяць мачу хворага паслядоўна ў дзве шклянкі, мутнай будзе толькі першая порцыя мачы, а мача ў другой шклянцы будзе чыстай, без прымесі гною. Пры адсутнасці лячэння працэс прагрэсіруе, і мача пры дзвюхшклянкавай пробе будзе мутнай у абодвух выпадках.

Хранічная ганарэя — гнойныя выдзяленні скудныхыя (1—2 кроплі), слабы сверб ва ўрэтры і рэз пры мочаспусканні. Аднак хворыя з'яўляюцца заразнымі. Пры адсутнасці лячэння ганарэя дае рад ускладненняў: паражэнне прыдатка яйца, запаленне прастаты, сямейных пухіроў, звужэнне мочаспускарнага каналу і інш. Нярэдка бясплоддзе ў жанчын і мужчын

і бесклапотнасці, думаецца, не варта. У адказ можна будзе пачуць: «Мы ўжо дарослыя, самастойныя, не трэба вучыць нас, што нам можна, а што нельга». Тым не менш, «вясёлае жыццё» у студэнцкіх інтэрнатах ГДУ прывяло многіх да сумных вынікаў, і няхай гэта прымусяць іх ўсё ж задумацца.

Многія юнакі і дзяўчаты, на жаль, не ведаюць, якія прыкметыносяць скурвензахворванні. Таму няхай мая медыцынска гутарка ліквідуе гэты прабел. І яшчэ раз хачу паўтарыць: толькі здаровы лад жыцця, чысціня ва ўзаемаадносінах палюў, сямейнай вернасці, выкарыстанне прэзерватываў могуць захаваць вас ад венерычных захворванняў і СНІДа.

з'яўляецца вынікам перанесенай раней і нявылечанай ганарэі. Самалячэнне і ўзаемалячэнне катэгарычна забараняецца.

СІФІЛІС — яшчэ больш сур'ёзная па сваіх выніках хвароба. Крыніца яе распаўсюджвання з'яўляецца хворы чалавек. Асноўны шлях заражэння — палавыя зносіны, падалункі. Бледная трэпанема, якая пранікае ў мікратраўмы на палавых органах, пачынае актыўна размнажацца; адсюль па лімфатычных сасудах трапляе ў бліжэйшыя лімфатычныя вузлы, а затым і ў агульны кроўвоток. Праз 3—4 тыдні на ме-

сцы ўваходу інфекцыі з'яўляецца цвёрды шанкр. Звычайна гэта ружовага колеру бязбольная ранка або язва з плотным інфільтратам. З гэтага моманту пачынаецца пярвічны сіфіліс, працягласць якога ад 40 да 50 дзён. Праз некаторы час з'яўляюцца скаргі на недамаганне, стомленасць, галаўны боль, бяссоніцу, боль у суставах, асабліва па начах. Трэба адразу звярнуцца да ўрача, таму што ў такой стадыі ёсць спадзяванні на станоўчы зыход хваробы.

Пры адсутнасці лячэння працэс прагрэсіруе і наступае другасны сіфіліс. На скуры тула-

ва, твары і радзей канечнасцях, а таксама сліззістых абалонках поласці роту, палавых органаў з'яўляюцца рэзёолы, папулы, пустулы і нават язвы.

Найбольш ранні тэрмін пераходу нялечанага сіфілісу ў трацічны перыяд — на 5—6 год пасля інфіцыравання. Ён характарызуецца з'яўленнем высипанняў, якія выходзяць ужо з больш глыбокіх слаёў скуры і падскурнай клятчаткі, а іменна вузлы — паверхневых бугаркоў і больш глыбокіх гулем. Пры распаде гулем утвараюцца больш глыбокія язвенныя дэфекты.

Н. МАРЧАНКА,
загадчыца медпункта ГДУ.

Рэдактар У. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, філалагічны факультэт, кафедра рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства выказваюць глыбокае спачуванне дацэнта гэтай кафедры ЦІМАШЭНКА Алене Іванавне ў сувязі з напаткаўшым яе горам — смерцю БАЦЬКІ.